

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 31 Mart 2014
Nr. Ref.: RK584/14

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI120/13

Başvurucu

Ismete Veseli

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr.60/2012 sayı ve 4 Haziran 2013 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu, Kameniče Belediyesine bağlı Rogaçiçe köyü mukimi Bayan Ismete Veseli (bundan sonra: başvuru) olup kendisini Avukat Mustafa Musa temsil etmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. İtiraz edilen karar, başvuruçunun 27 Haziran 2013 tarihinde teslim aldığı Rev. 60/2012 sayı ve 4 Haziran 2013 tarihli Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu mülke ömür boyu bakım sözleşmesi ile kazanılan mülkiyet hakkından gayrihukuki bir şekilde mahrum edilmekle Anayasa ile güvence altına alınan haklarını ihlal eden Rev. 60/2012 sayı ve 4 Haziran 2013 tarihli Yüksek Mahkeme kararı hakkında anayasal denetim talebidir.

İlgili Hukuk

4. Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra: Anayasa)'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa (bundan sonra: Yasa)'nın 47. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (bundan sonra: İçtüzük)'nün 56. kuralı.

Başvuru Süreci

5. Başvuruçucu 5 Ağustos 2013 tarihinde başvurusunu Anayasa Mahkemesi'ne teslim etmiştir.
6. Mahkeme Başkanı 30 Ağustos 2013 tarihinde Üye Robert Carolan'ı raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Üyeler Snezhana Botusharova (başkan), Kadri Kryeziu ve Arta Rama-Hajrizi'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
7. Anayasa Mahkemesi başvurunun kaydedildiğini 4 Ekim 2013 tarihinde başvuruçucu ve Yüksek Mahkeme'ye bildirmiştir.
8. Mahkeme 14 Ekim 2013 tarihinde başvuruçudan başvurusunun görüşülmesi için gerekli ilave evrakı sunmasını istemiştir.
9. Mahkeme, başvuruçunun sunduğu ilave evrakı 5 Kasım 2013 tarihinde teslim almıştır.
10. Ön İnceleme Heyeti 20 Ocak 2014 tarihinde ön inceleme raporunu inceledikten sonra Raportör Yargıç Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmeliği hakkında karar almasını önermiştir.

Olguların Özeti

11. Mahkeme, başvuru ekinde sunulan evraktan mülke ömür boyu bakım sözleşmesinin Gilan belediye Mahkemesince 7 Nisan 2008 tarihinde Vr. nr. 1504/08 numara ile onaylandığını tespit etmiştir. Sözleşme artık müteveffa olan Gilan mukimi A. V. ile Gilan mukimi olan başvuruçucu I. V. arasında akdedilmiştir. Sözleşme tarafları bu sözleşmeyi imzaladıklarında evliydimler ve

A. V. üzerine kayıtlı mülkiyet hakkı bu sözleşmeye göre onun vefatından sonra ömür boyu bakım tazminatı olarak başvurucuya devredilecekti.

12. Müteveffa A. V.'nin öz kızı olan Priştine mukimi Sh. L. başvurucu ile Gilan mukimi müteveffa A. V. arasında akdedilen ömür boyu bakım sözleşmesinin feshi için mahkemeye başvurmuş, Gilan Belediye Mahkemesi 10 Şubat 2009 tarihinde çıkardığı C. nr. 306/08 sayılı kararın hüküm kısmındaki I. maddesinde sözleşme fesih talebini temelden yoksun bularak reddetmiştir.
13. Bu kararın hüküm kısmındaki II. maddede Gilan Belediye Mahkemesi dava dilekçesinde davacının ikinci talebine ilişkin kısmı onamış, satıcı olarak başvurucu ile alıcı F. D. arasında akdedilip Gilan Belediye Mahkemesi'nde Vr. nr. 46/11 sayı ile 26 Ağustos 2008 tarihinde onaylatılan alım satım sözleşmesinin feshetmiştir. Çünkü bu sözleşmenin konusu, davanın sonuçlanıp kesin bir karar çıkartılmasına kadar mülkiyet değiştirilmesine ihtiyati tedbir konduğu için hukuki işlem dışı olduğundan mutlak şekilde hükümsüzdü.
14. Davada müdahil tarafların itirazları üzerine Gilan Bölge Mahkemesi 28 Eylül 2009 tarihinde Ac. nr. 162/09 sayılı kararı çıkartarak Gilan Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 306/08 sayılı kararını bozmuş, kararın hüküm kısmı 1. bendinde davanın yeniden görüşülmesi için dosyanın Belediye Mahkemesi'ne iadesine, 2. bendinde de davacı ile davalı ve temsilcilerinin itirazlarını reddederek kararın yürürlükte kalmasına hükmedilmiştir.
15. Bölge Mahkemesi'nin karar gerekçesinde *"Belediye Mahkemesi'nin karar gerekçesi çelişkilidir"* ve *"ömür boyu bakım sözleşmesi umumi bir evrak olduğundan resmi yollarla hazırlanıp hakimce onaylanması gerekirdi"* hususuna vurgu yapılmıştır.
16. Gilan Belediye Mahkemesi, Gilan Bölge Mahkemesi kararı gereğince tekrarlanan yargılama sürecinde 21 Aralık 2010 tarihinde çıkardığı C. nr. 733/2009 sayılı kararla Priştine mukimi davacı Sh. L.'nin dava dilekçesini onamış ve Vr. nr. 1504/2008 sayı ve 7 Nisan 2008 tasdik tarihli ömür boyu bakım sözleşmesini feshetmiştir.
17. Gilan Bölge Mahkemesi 26 Ocak 2012 tarihinde çıkardığı Ac. nr. 60/2011 sayılı kararla başvurucunun temsilcisinin itirazını temelden yoksun bularak reddetmiştir.
18. Kosova Yüksek Mahkemesi 4 Haziran 2013 tarihinde çıkardığı Rev. nr. 60/2012 sayılı kararla başvurucunun Gilan Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 60/2011 sayı ve 26 Ocak 2012 tarihli kararına karşı revizyon başvurusunu temelden yoksun bularak reddetmiştir.
19. Yüksek Mahkeme'nin revizyon kararı gerekçesinde diğerlerin yanı sıra *"alt derece mahkemeleri olgusal durumu doğru ve eksiksiz doğrulamakla davacının dava dilekçesinin temelden yoksun olduğunu tespit ettiklerinde maddi hukuku doğru uygulamışlardır"* tespit edilmiştir.

Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu Kosova Yüksek Mahkemesi ile alt derece mahkemelerinin kararlarıyla “*Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın mülkiyetin korunmasına ilişkin 22. madde hükmü ihlal edilmiştir*” iddiasını öne sürmüştür.
21. Başvurucu devamında derece mahkemelerinin davaya ilişkin karar alırken ilgili mevzuatı uygulamadıklarını belirtmiştir.

Başvurunun Kabul Edilirliği

22. Başvurunun esas incelemesine geçmeden önce Mahkeme, başvurunun Anayasa’da belirtilen Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa ve Mahkeme İktüzüğünde açıklanan kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
23. Mahkeme bu anlamda Anayasa’nın 113.7 fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.
24. Mahkeme bu doğrultuda başvurunun bir birey tarafından, dört aylık yasal süre içerisinde ve tüm konu yolları tüketildikten sonra yapıldığını tespit etmiş, Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmeye uygun olduğu sonucuna varmıştır.

Başvurunun İçerik Yönlerinin Değerlendirilmesi

25. Başvurunun içerik yönlerini değerlendirdiğinde Mahkeme, başvurunun Rev. nr. 60/2012 sayı ve 4 Haziran 2013 tarihli Yüksek Mahkeme kararına itiraz ettiği ve bu karar ile diğer derece mahkemeleri kararlarıyla Anayasa ile güvence altına alınmış haklarının ihlal edildiği iddiasını öne sürdüğünü tespit etmiştir.
26. Mahkeme, başvurunun Anayasa’nın 22. maddesine mülkiyetin korunması anlamını yanlış yere yükleyerek Anayasa’nın 22. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürdüğünü, aslında bu madde uluslararası anlaşma ve evrakların doğrudan uygulanmasını öngördüğünü ve diğer yandan mülkiyetin korunmasını güvence altına alan maddenin 46. madde olduğunu tespit etmiştir.
27. Başvurucu tarafından ihlal edildiği iddia edilen anayasal hükmün hukuki niteliğinden bağımsız olarak Mahkeme, başvurunun aslında Yüksek Mahkeme’de görülen davası hakkındaki Yüksek Mahkeme kararına itiraz ettiğini tespit etmiştir.
28. Mahkeme, başvurunun dava sonucundan dolayı memnuniyetsizliğine ilişkin olgunun Anayasa hüküm ihlallerine yönelik kanıtlanmış başvuru sunma hakkı vermediğini hatırlatır (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı

Mezotur-Tiszazugi Tarsulat – Macaristan davası 26 Temmuz 2005 tarihli AIHM kararı veya KI128/12 Shaban Hoxha, Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 316/2011 sayı ve 14 Haziran 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu).

29. Mahkeme bu doğrultuda başvuruçunun ihlali iddia edilen anayasa hükmünün hangi şekilde ve adli sürecin hangi aşamasında meydana geldiğini gösterecek deliller sunmamış, itiraz ettiği kararların olası keyfi unsurlarının nelerin olduğunu belirtmemiştir; sadece aile kanunu yerine yanlış şekilde miras kanunun uygulandığını ve bunun sonucu olarak ömür boyu bakım sözleşmesi ile elde ettiği mülkiyet hakkını kaybettiğini ileri sürmüştür.
30. Bu iddia üzerine Mahkeme, Yüksek Mahkeme'nin Rev.nr. 60/2012 sayı ve 4 Haziran 2013 tarihli kararında “*alt derece mahkemeleri ... (...) ..., maddi hukuku yerine uygulamıştır*” ifadesini kullanış, bu yüzden Mahkeme başvuruçunun aleyhinde insan hakları ihlalinin bulunduğunu tespit edemez.
31. Bununla ilgili olarak anayasal denetim temel ilkelerinden birisinin de sübsidiarite ilkesinin olduğu hatırlatılmalıdır. Anayasa Mahkemesi'nin özel bağlamında Anayasa ile öngörülmüş haklara riayeti sağlama görevinin ilk sırada yerli kurumlara ait olup doğrudan veya derhal Anayasa Mahkemesi'ne ait olmadığı anlamına gelir (Bkz. Scordino v. İtalya (no. 1) [DHM], 179. madde). Bu nedenle Mahkeme, başvuruçudan yapılan başvuruya Yüksek Mahkeme'nin çıkardığı kararda argümanlarla gerekçesini bildirerek etkin cevap verdiğini tespit etmiştir.
32. Mahkeme, olgu mahkemesi olmadığını ve bu vesile ile bu davada olduğu gibi durumun tam ve doğru tespit yetkisinin Yüksek Mahkeme ve alt derece mahkemelerinde olduğunu, Anayasa Mahkemesi'nin rolünün Anayasa ve diğer yasal araçlarla güvence altına alınmış haklara uygunluğunu sağlamak olduğunu ve dördüncü derece mahkemesi olarak hareket edemeyeceğini belirtmek ister (bkz. *mutatis mutandis*, i.a., Akdivar v. Türkiye, 16 Eylül 1996, R.J.D, 1996-IV, § 65).
33. Ayrıca kamu otoritesinin bir karar veya işleminin anayasaya aykırı olarak ilan edilmesi için başvuruçunun *prima facie* olarak Anayasa Mahkemesi önünde kamu otoritesinin böyle bir kararının adil yargılanma hakkı talebi ihlali göstergesi olduğunu ve böyle bir kararın gerekçesizliğinin ileri derecede keyfi olduğunun açıkça göstermesi gerekirdi (bkz. AIHM, *Khamidov v Rusya*, no: 72118/01, 15 Kasım 2007 tarihli karar, § 175).
34. Bu koşullarda başvuruçunun, iddiasını yeterince kanıtlamamıştır. Başvurusunu meşru bir şekilde sunmamıştır ve bu başvuru temellendirilmiş sayılamayacağı için Mahkeme, İçtüzüğü'nün 36. kuralı 2 fıkra c ve d bentlerine dayanarak bu başvurunun açıkça temelden yoksun olarak reddedilmesi gerektiğini tespit etmiştir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.1 fıkrası, Yasa'nın 20. maddesi ile İctüzüğü'nün 36. kuralı uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 20 Ocak 2014 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Kararın taraflara bildirilmesine, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanmasına karar verilmiştir.
- III. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza